

Vägledning för ställningstagande till akut kontakt med psykiatrisk heldygnsvård

Beslutsstödet ska användas av personal inom kommunen som arbetar med personer som lider av psykisk ohälsa/psykisk sjukdom.

När behöver en brukare/patient akut kontakt med psykiatrisk heldygnsvård?

Endast personer som mår mycket dåligt är aktuella för psykiatrisk heldygnsvård. Följande kriterier är bra att ha som utgångspunkt:

- Allvarlig suicidrisk föreligger, agera utifrån handlingsplan och lokal rutin. Om det inte finns någon handlingsplan, kontakta psykiatrin för bedömning.
- Personen uppvisar tidiga tecken som tyder på försämrad psykisk hälsa. Agera utifrån handlingsplan vid tidiga tecken. Ger inte detta resultat kontakta psykiatrin för bedömning
- Försämring av den psykiska hälsan så att planerat stöd från kommunen inte kan genomföras och personens livssituation befaras allvarligt försämrats.
- Personen har slutat att ta mediciner som är viktiga för hans psykiska hälsa och akut försämring av hälsan befaras.
- Personens beteende innebär en risk för personen själv eller för andra.

När är bedömning av tvångsvård aktuellt?

Om en person uppvisar ovanstående kriterier och inte följer med frivilligt till den psykiatriska akutmottagningen kan ett vårdintyg behöva utfärdas. Tvångsvård får endast ges om patienten lider av allvarlig psykisk störning och på grund av sitt psykiska tillstånd och sina personliga förhållanden i övrigt:

1. Har ett påtagligt behov av psykiatrisk vård som inte kan tillgodoses på annat sätt än att patienten är intagen på en sjukvårdsinrättning för kvalificerad dygnetruntvård (sluten psykiatrisk tvångsvård), eller
2. Behöver iaktta särskilda villkor för att kunna ges nödvändig psykiatrisk vård (öppen psykiatrisk tvångsvård).

En förutsättning är att patienten motsätter sig sådan vård eller att det till följd av patientens psykiska tillstånd finns grundad anledning att anta att vården inte kan ges med hans/hennes samtycke (till exempel tidigare historia av bristande medverkan, vissa diagnoser som bipolärt syndrom i manisk fas kan vara skäl att hänvisa till). Vid bedömning av vårdbehovet ska även beaktas om patienten till följd av sin psykiska störning är farlig för annans personliga säkerhet eller fysiska eller psykiska hälsa.

Ett beslut om intagning får inte fattas utan att ett läkarintyg (vårdintyg) har utfärdats på särskild blankett. Vårdintyget grundas på en särskild läkarundersökning. Denna undersökning får bara göras av legitimerad läkare

En undersökning för vårdintyg får bara göras om det finns skälig anledning till det. Om undersökning inte kan utföras med patientens samtycke får patienten tas om hand för undersökning och en så kallad polishandräckning kan utfärdas. Beslut om sådant omhändertagande får fattas endast av läkare i allmän tjänst (alltså inte av privatpraktiserande läkare). Privatpraktiserande läkare får dock utfärda vårdintyg. Rätten att skriva vårdintyg gäller alltså alla legitimerade läkare oavsett var de är anställda.

Om patienten inte sedan tidigare är känd i psykiatrin görs bedömningen av distriktbakjournalsläkare. Är patienten känd i psykiatrin tas en kontakt med patientens psykiatriska mottagning, och på jourtid psykiatrisk akutmottagning.

Uppföljning av dokumentet

Uppföljning och eventuell revidering senast 2025-11-18.